

PLÁN LOGOPEDICKÉ PREVENCE

Logopedická prevence

Logopedická prevence podporuje přirozený rozvoj komunikace dětí a podněcuje jejich řečové schopnosti a dovednosti adekvátně jejich věku. Logopedická prevence se zaměřuje na předcházení vzniku narušené komunikační schopnosti, popř. na zmírňování důsledků již vzniklých vad řeči a jazyka.

Cíl logopedické prevence

Cílem logopedické prevence je:

- podporovat přirozený rozvoj komunikačních schopností a dovedností dítěte;
- podporovat a rozvíjet dítě ve všech jazykových rovinách;
- předcházet nesprávnému vývoji řeči.

Logopedická prevence v naší mateřské škole

Logopedická prevence v naší mateřské škole probíhá mj. formou jazykových chviliek, jejichž cílem je skupinová či individuální činnost s dětmi. Naší snahou je logopedickou prevenci zařazovat každý den.

Logopedickou prevenci provádí pedagog, který získal pedagogické vzdělání dle čl. IV písm. c) dle metodického doporučení MŠMT k zabezpečení logopedické péče ve školství č. j. 14 712/2009-61, ale taktéž ostatní pedagogové v každodenních činnostech nabízených dětem.

Logopedická prevence je součástí výchovně vzdělávacího programu. Díky ní je možné předejít mnoha vývojovým vadám řeči. Rozvíjí slovní zásobu dětí, zlepšuje jejich vyjadřovací schopnosti, zabývá se smyslovým vnímáním, přispívá k rozvoji motorické dovednosti, a tím i k obratnosti mluvidel. Může účinně pomoci tam, kde vady a poruchy řeči vznikají na základě nesprávného mluvního vzoru, jako důsledek málo podnětného prostředí nebo jednostranně zaměřeného prostředí, nezralého sluchového či zrakového vnímání nebo neobratnosti mluvidel.

V mateřské škole probíhá tzv. primární logopedická prevence, v rámci které:

- zařazujeme jazykové chvílky;
- se zaměřujeme na:
 - rozvoj jemné i hrubé motoriky,
 - rozvoj grafomotoriky,
 - ovládnutí koordinace ruky a oka,
 - rozvoj oromotoriky (motoriky mluvidel),
 - rozvoj smyslového vnímání,
 - porozumění řeči,
 - rozšiřování slovní zásoby;
- čteme dětem denně pohádky a příběhy;
- zařazujeme čtení textů s porozuměním.

Jazyková chvílka

Jazyková chvílka je pedagogem řízená činnost zaměřená na logopedickou prevenci, kdy pedagog pracuje kolektivně s celou třídou.

Ačkoliv v naší mateřské škole probíhá logopedická prevence, nejedná se o vyvozování hlásek ani jejich nápravu!

Činnosti zařazované do jazykové chvilky:

- dechová cvičení,
- fonační cvičení,
- orofaciální (oromotorická) cvičení,
- rytmická cvičení,
- artikulační cvičení,
- hry na rozvoj fonemického sluchu,
- grafomotorická cvičení,
- smyslové hry,
- hry na rozvoj jemné motoriky,
- hry na rozvoj hrubé motoriky,
- rozšiřování slovní zásoby,
- upevnění již vyvozených hlásek.

Náměty k činnostem

Dechová a fonační cvičení

- Foukání do různých směrů
- Přenášení věcí brčkem
- Výdech spojený s fonací (š-š-š → jede vlak; bzzzz → letí včela; cha-cha → smích atd.)
- Foukání brčkem do vody
- Foukací fotbal
- Hra na kazoo
- Od foukávání peříček
- Foukání do větrníku

Oromotorická a orofaciální cvičení

- Špulení pusy
- Různé výrazy v obličeji (mračit se, smát se, být smutný atd.)
- Vtahování tváří do úst
- Nafukování tváří
- Vyplazování jazyka
- Ťukání jazyka o horní patro
- Pohyby čelisti
- Vysunování spodní čelisti vpřed, vzad, doleva, doprava
- Kmitání rtů
- Pohyby jazyka

Rytmizace a zpěv

- Vytleskávání slov
- Zpěv písní
- Nápěvy písní
- Rytmizace básní, písní
- Hra na hudební nástroje

Artikulační cvičení

- Využití různých říkanek
- Hra na ozvěnu

Sluchové vnímání

- Určování první hlásky
- Určování poslední hlásky
- Určování hlásek ve slově (slyšíš ve slově danou hlásku?)
- Odkud slyšíš zvuk?
- Kdo promluvil?
- Co za zvuk slyšíš?

Prostorové vnímání a vnímání času

- Určování polohy nad, pod, za, před, vedle, mezi, vpravo, vlevo atd.
- Určování časových údajů – dnes, zítra, včera, roční období, dny v týdnu

Zrakové vnímání

- Hry se stíny
- Který obrázek je jiný
- Hledání rozdílů
- Hledání stejných obrázků
- Pexeso

Dramatizace

- Dramatizace pohádek
- Hry v roli

Slovní zásoba

- Co vidíš na obrázku?
- Co dělají osoby na obrázku?

Hrubá motorika

- Jóga
- Pohybové hry
- Běhání, šplhání, plazení, lezení atd.
- Jízda na měsíčních/velkých autech, motokárách
- Rovnováha na balančních kamenech, deskách, podložkách
- Cvičení

Jemná motorika

- Smyslové boxy
- Hry v písku, v rýži
- Hry s vodou (přelévání)
- Hledání věcí v písku, v rýži
- Navlékání korálků
- Manipulace s předměty
- Přenášení pinzetami
- Stříhání

Grafomotorika

- Malování

- Kreslení
- Uvolňování ruky
- Grafomotorické cviky

Návaznost na RVP PV (dílčí vzdělávací cíle)

Vzdělávací oblast Dítě a jeho tělo

- Rozšiřujeme postupně slovní zásobu dětí při pojmenovávání částí těla
- Při pohybových hrách a cvičeních podporujeme orientaci v tělesném schématu dítěte, vyzýváme k popisu i ke konkrétnímu označení
- Nabízíme pohybové činnosti rozvíjející nelokomoční, lokomoční a manipulativní dovednosti
- Formou hry a situačního učení zvyšujeme u dětí pohyblivost rtů a jazyka i uvolnění ramen, krku a čelisti

Vzdělávací oblast Dítě a jeho psychika (Jazyk a řeč)

- Vedeme děti k aktivnímu užívání všech slovních druhů ve správném tvaru, čase, slovosledu a významu
- Poskytujeme dětem správný mluvní vzor
- Povzbuzujeme děti v navazování řečových kontaktů, k formulování otázek, námětů, názorů a vyjadřování smysluplných odpovědí
- Podporujeme děti ve vyjadřování ve vhodně zformulovaných větách a souvětích
- Rozvíjíme poznatky, schopnosti a dovednosti umožňující pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit

Vzdělávací oblast Dítě a jeho psychika (Předčtenářské dovednosti)

- Výrazně předčítáme, vyprávíme a recitujeme.
- Zařazuje činnosti vázané k příběhu před četbou, během ní i po ní.
- Podněcujeme děti k doptávání, pokud něčemu nerozumí. Doplnujícími otázkami ověřujeme správné porozumění textu.
- Využíváme piktogramy pro vytvoření schématu (záznam počasí, program dne)

Vzdělávací oblast Dítě, ten druhý a společnost (Adaptace v novém prostředí)

- Iniciujeme diskuse s dětmi, ve kterých hovoříme o různých typech situací a sociálních rolí, pravidlech společenského soužití, projevech neverbální komunikace obvyklých v tomto prostředí
- Využíváme dramatizace a prožitkového učení

Vzdělávací oblast Dítě, ten druhý a společnost (Základy etiky a morální hodnoty)

- Při tvorbě pravidel spolupracujeme s dětmi, dbáme na jejich přiměřené množství, konkrétní a pozitivní formulaci, srozumitelnost a kontrolovatelnost.

Vzdělávací oblast Dítě, ten druhý a společnost (Svět lidí a kultury)

- Objevujeme s dětmi okolí mateřské školy a pojmenováváme místa, kde se nacházíme, co vidíme v okolí.
- Osvojujeme si elementární poznatky, schopnosti a dovednosti důležité pro navazování a rozvíjení vztahů dítěte k druhým lidem

Vzdělávací oblast Dítě a svět

- Seznamujeme děti ve třídě a v mateřské škole se všemi místy, prostory a vybavením, vyvozujeme společně, co k čemu slouží.
- Vedeme děti k porovnávání svých zkušeností s různými zdroji informací, pracujeme s dětskými encyklopediemi a vzdělávacími materiály.
- Pojmenováváme jevy a proměny v přírodě, následně je zaznamenáváme a navzájem porovnáváme.
- Diskutujeme s dětmi a na příkladech ukazujeme důsledky necitlivého zásahu do přírody a naopak šetrné péče.

Zásady práce pedagoga při logopedické prevenci

- ✓ Nenutit dítě mluvit výzvami typu: Řekni! Zopakuj!
- ✓ Nezesměšňovat dítě opakováním jeho chybných výpovědí.
- ✓ Netrestat, nekritizovat a neupozorňovat dítě, že mluví špatně.
- ✓ Neopravovat ho, nevracet se, aby něco vyslovalo, zopakovalo, zodpovědělo správně.
- ✓ Nepřerušovat dítě při mluvení.
- ✓ Nevyčítat dítěti, že málo a špatně mluví.
- ✓ Nenutit dítě mechanicky opakovat předříkávaná slova bez pochopení jejich obsahu.
- ✓ Nenutit dítě k řečovým projevům před cizími lidmi nebo při veřejném vystoupení, pokud samo nechce.
- ✓ Nevystavovat dítě komunikačním situacím, v nichž by selhalo nebo se cítilo neúspěšné.
- ✓ Nepodceňovat ani nepřeceňovat komunikační schopnosti dítěte.
- ✓ Nestresovat dítě nedostatkem času, netrpělivostí.
- ✓ Nezapojovat dítě do činností, které v něm vyvolávají strach a úzkost.
- ✓ Nevyvozovat u dítěte správnou výslovnost narušené hlásky - to je v kompetenci logopeda.

Logopedická prevence **NENAHRAZUJE péči klinického logopeda!!**